

2020-12-02

Dnr 20/03875

Utrikesdepartementet
103 33 Stockholmud.hi.remiss@gov.se
ud.registrator@regeringskansliet.se**Yttrande över betänkandet Enhetlig och effektiv marknadskontroll - SOU
2020:49 (Ert diarienummer UD2020/11744/HI)**

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) har i uppdrag att verka för yttrandefrihet och stödja möjligheterna till mångfald och tillgänglighet inom press, radio och tv. MPRT yttrar sig över betänkandet endast i de delar som rör myndighetens verksamhetsområde.

7. Överväganden om nationell reglering**7.4.3 Sektorsövergripande lag som kompletterar EU:s
marknadskontrollförordning**

MPRT delar bedömningarna att merparten av de kompletterande bestämmelser som behövs för tillämpningen av EU:s marknadskontrollförordning är av generell karaktär, i betydelsen att de rör flertalet myndigheter och inte enbart en viss sektor samt att den typen av generella bestämmelser bör samlas i en ny sektorsövergripande lag om marknadskontroll.

MPRT delar även bedömningarna att den sektorsövergripande lagen bör reglera all marknadskontroll som faller inom tillämpningsområdet för EU:s marknadskontrollförordning och att det inte bör förekomma särreglering av marknadskontroll på vissa områden.

MPRT delar dessutom bedömningarna att det finns fortsatt behov av bestämmelser i sektorslagstiftningen om kontroll av produkter som faller utanför tillämpningsområdet för EU:s marknadskontrollförordning och att sådan kontroll bör benämnas tillsyn eftersom den inte omfattas av definitionen av marknadskontroll i EU:s marknadskontrollförordning.

MPRT tillstyrker förslaget att en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning ska införas. MPRT vill dock understryka vikten av att det i den föreslagna lagen anges att befogenheten att kräva begränsningar eller varningsmeddelanden på onlinegränssnitt inte gäller för de onlinegränssnitt som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagens skydd, se nedan 9.7.

MPRT tillstyrker även förslaget att bestämmelserna i den föreslagna lagen ska ersätta de bestämmelser i sektorslagstiftningen som rör marknadskontroll av produkter som omfattas av unionslagstiftningen i bilaga I till EU:s marknadskontrollförordning.

MPRT tillstyrker dessutom förslaget att definitionen av marknadskontroll i förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn inte längre ska gälla.

7.4.4 Förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning samt bestämmelser om marknadskontroll i övrigt

MPRT tillstyrker förslaget att det ska införas en ny förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning men vill framföra följande synpunkter.

I 3 § förordningen (1998:32) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler anges att myndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler (lagen om standarder) samt av de föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen. MPRT verkar för att inom EU fastställda gemensamma standarder för sändning och mottagning av radio och tv tillämpas. Detta säkerställs genom villkor i sändningstillstånd, föreskrifter och tillsyn över driftskompatibiliteten mellan tv-sändningar och den konsumentutrustning som sätts på marknaden. Som ett led i arbetet att främja allmänhetens tillgänglighet till radio- och tv-sändningar får myndigheten meddela föreskrifter om standardiserad teknik för sändning och mottagning. Myndighetens specifika mål för marknadskontroll är att kontrollera att RTVFS 2005:1 bestämmelser vad gäller konsumentutrustning som saluförs eller hyrs ut efterlevs. MPRT ansvarar inte för att kontrollera varor i förhållande till t.ex. produktsäkerhet eller CE-märkning.

MPRT konstaterar att utredningen på sidan 377 slår fast att de produkter MPRT är ansvarig för inte omfattas av den harmoniserade unionslagstiftningen i bilaga I till EU:s marknadskontrollförordning. Eftersom utredningen bedömer att kontroll av produkter som faller utanför området för EU:s marknadskontrollförordning bör benämnas tillsyn anser MPRT att den del av myndighetens verksamhet som i dag benämns marknadskontroll istället bör benämnas tillsyn.

MPRT pekas inte ut som marknadskontrollmyndighet enligt artikel 10.2 EU:s marknadskontrollförordning. MPRT ingår däremot i bilaga 2 i förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning samt

bestämmelser om marknadskontroll i övrigt. Bilaga 2 innehåller en förteckning över myndigheter som enligt 10 § ingår i Marknadskontrollrådet. Enligt de föreslagna §§ 14 och 15 i förordningen ska myndigheterna i bilaga 2 bland annat årligen utarbeta och genomföra program för marknadskontroll och informera allmänheten om sin verksamhet.

Mot bakgrund av att MPRT inte pekas ut som marknadskontrollmyndighet och vad MPRT anfört ovan om att vår tillsyn enligt förordningen (1998:32) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler snarare bör ses som tillsyn och inte marknadskontroll anser MPRT att myndigheten inte bör ingå i förteckning över myndigheter som ingår i Marknadskontrollrådet. MPRT bör därför inte ingå i bilaga 2 i förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning samt bestämmelser om marknadskontroll i övrigt.

8. Organisation och samordning av marknadskontroll

8.2.1 Utpekade marknadskontrollmyndigheter

MPRT delar bedömningen att ett mer centraliserat system för marknadskontroll med färre marknadskontrollmyndigheter bör eftersträvas. MPRT tillstyrker förslaget att de 13 myndigheterna ska vara utpekade marknadskontrollmyndigheter.

MPRT pekas inte som en av dessa 13 marknadskontrollmyndigheter. Utredningen uppmärksammar behovet av en fortsatt översyn för att den svenska regleringen av all slags marknadskontroll ska bli effektivare, tydligare och mer ändamålsenlig. Som utredningen anför (sidan 377) har MPRT framfört synpunkter om myndighetens marknadskontrollansvar till utredningen. Eftersom de produkter MPRT är ansvarig för inte omfattas av den harmoniserade unionslagstiftningen i bilaga I till EU:s marknadskontrollförordning, har utredningen inte gjort några överväganden kring MPRT:s marknadskontrollansvar. MPRT vill i detta sammanhang framföra att den del av myndighetens verksamhet som i dag benämns marknadskontroll istället bör benämnas tillsyn. MPRT:s ståndpunkt utvecklas under 7.4.4.

9. Befogenheter

9.7 Begränsning av onlinegränssnitt

MPRT delar bedömningarna och tillstyrker förslagen.

MPRT vill understryka vikten av att befogenheterna enligt den föreslagna 14 § första stycket inte gäller för de onlinegränssnitt som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagens skydd. Det är väsentligt att värna de grundlagsskyddade webbplatserna och applikationernas särställning.

Som utredningen anför har inte någon marknadskontrollmyndighet i dag lagreglerad befogenhet att begära att visst innehåll avlägsnas från ett onlinegränssnitt eller att

åtkomsten till onlinegränssnittet begränsas. MPRT anser att det med hänsyn till yttrande- och informationsfriheten vore en lämplig ordning där en marknadskontrollmyndighet ansöker hos domstol om att den ekonomiska aktören ska åläggas att avlägsna visst innehåll från ett onlinegränssnitt eller att visa varningsmeddelanden för slutanvändare och att åtgärder får vidtas därefter. Här rör det sig dock om produkter som utgör en allvarlig risk och att det redan ska ha gjorts försök att eliminera risken. Mot denna bakgrund och då det finns ett behov av att kunna agera skyndsamt motsätter sig inte myndigheten förslaget att en marknadskontrollmyndighet själv ska få besluta om begränsning av onlinegränssnitt.

MPRT vill påpeka att det skulle kunna uppstå tillämpningsproblem i vissa fall när det gäller att avgöra vilka onlinegränssnitt som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagens skydd. MPRT utfärdar frivilliga utgivningsbevis för databaser och registrerar databaser som omfattas av det automatiska grundlagsskyddet enligt yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Sammanlagt rör det sig i dagsläget om knappt 3000 databaser. Databaserna utgörs ofta av webbplatser eller delar därav men det kan också vara fråga om applikationer. När MPRT utfärdar utgivningsbevis har vad som publiceras, syftet med publiceringen och vem som står bakom publiceringen ingen betydelse för bedömningen om utgivningsbevis kan utfärdas. Även aktörer som säljer produkter över internet kan ha ett utgivningsbevis. När det gäller databaser som tillhandahålls av någon som också driver annan grundlagsskyddad verksamhet kan grundlagsskyddet gälla automatiskt och vid registreringen prövar MPRT inte om databasen har ett automatiskt grundlagsskydd. Även sändningar på internet kan omfattas av det automatiska grundlagsskyddet. Om en sändning av ett radio- och tv-program sker via nätet i direktsändning eller som en uppspelning av programmet på tider som sändaren bestämt omfattas programmet automatiskt av grundlagsskyddet i YGL. Genom denna reglering kan databaser som drivs av samma aktör ha ett automatiskt grundlagsskydd och kan därigenom omfattas av regleringen i 14 § andra stycket lag med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning. Här vill MPRT uppmärksamma 2018 års tryck- och yttrandefrihetskommittés betänkande *Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten* (SOU 2020:45). I betänkandet föreslås bland annat att en begränsning av den så kallade webbsändningsregeln som kan komma att påverka hur en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning blir tillämplig.

Avslutningsvis vill MPRT lyfta det förhållande att utredningen på sidan 468 anger att eftersom befogenheterna i EU-förordningen rör åtgärder på onlinegränssnitt, är tryckfrihetsförordningen (TF) inte direkt tillämplig. Numera är TF tillämplig på visst tillhandahållande ur databaser (1 kap. 5 och 6 §§ TF). Genom denna reglering kan det, enligt MPRT:s mening, inte uteslutas att TF i undantagsfall skulle kunna vara tillämplig på databaser som berörs av EU:s marknadskontrollförordning.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Charlotte Ingvar-Nilsson. I den slutliga handläggningen har även enhetschefen Georg Lagerberg deltagit. Juristen Ulrika Stridbeck har varit föredragande.

Charlotte Ingvar-Nilsson